JORDANIEN

Resedagbok från en vecka i april 2018

As Siq. Den 1200 meter långa smala klyftan som leder in till klippstaden Petra.

Onsdag 11 april

Avresedag som började före skam. 01.50 ringde väckarklockan. Lugnt på vägen upp till Arlanda. Inga förseningar. Flyger med Austrian Air. Mellanlandar i Wien. Noterar att taxfree priserna är dyrare här än på Arlanda. Bredvid oss på planet från Wien till Amman sitter en jordansk tjej och arkitekt från Amman. Hon var på hemväg från New York. Hon gav många tips om både bra och dåligt i landet. Lämnade oss sitt visitkort om vi skulle behöva hjälp. Supergeneröst! Vi landar enligt tidtabell.

Vi reser organiserat med resebolaget Albatros och på flygplatsen (ganska nybyggd) samlades gruppen upp. Ca 2/3 av gruppen är säkert pensionärer. Tre personer saknades. Väntande, letande, visumfixande och till slut ut genom alla kontroller. Träffar vår reseledare Daniella. Ger ett bra intryck. Visar sig att de tre saknade är avbokade. Något strul med att uppdatera passagerarlistor. Vi blir 28 st i resegruppen.

Flygplatsen ligger söder om huvudstaden Amman. Buss in till hotellet, rum 107 i markplan. Stort rum, men kallt. Visar sig att värmen regleras efter datum och inte utetemperatur. God buffémiddag. Öl och vin finns att handla som måltidsdryck. Likaså har hotellet en bar.

Torsdag 12 april
Väckning 06.00, frukost 06.30, avresa 07.30.
Kall morgon och sol.

Norrut mot staden Ajloun och dess fästning som skulle försvara mot korsriddarna. Kuperat vackert odlat landskap. Gott om olivträd. Många mindre byar/samhällen.

Ajlounfästningen högst uppe på ett berg (väster om Jerash) med en lääång utsikt. I norr mot Syrien, i väst mot Västbanken. Fullt av skolbarn, i olika åldrar, på studiebesök. Glada och stojiga. Pojkarna vill gärna vara med på bild. Ett litet museum i fästningen, samtal kring vattenförsörjningen, på den tiden den var i bruk. Utanför borgen försäljning av kaffe och te samt färsk frukt.

Jerash
Staden med den stora romerska fornlämningen. Entrén in till utgrävningsområdet går igenom en mindre marknadsplats. Affärer, hantverkare, souvenirförsäljare och en massa skolbarn här också. Kaotiskt trångt ibland. Och en massa leenden.

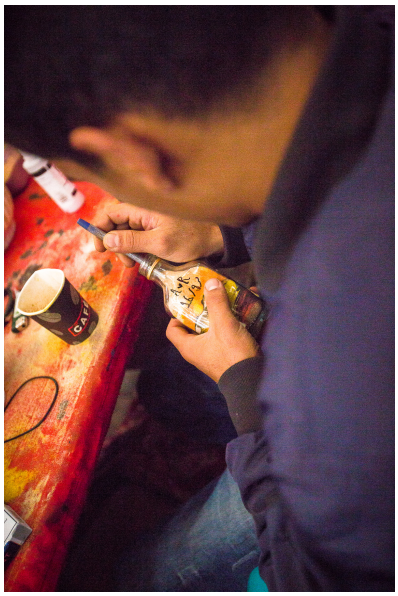

Jerash, staden som Alexander den Store grundade och som sedan föll i romarnas händer. Vi går in mot staden genom Hadrianus båge och fortsätter i värmen längs med hippodromen fram till entrén till själva stadens centrum.

Innanför entréporten möts vi av kolonner, gator och torg, antika tempel, offerplatser, teatrarna, … Allt levandegörs genom vår guide som visar sig vara en mästarinna att berätta och ge de gamla ruinerna liv och innehåll. Vi vandrar i hettan på de antika gatorna, uppför och nerför trappor. Samtidigt med oss var en stor del av Jordaniens skolklasser på besök. De var inte lågmälda. Trummor, pipor, sång och dans. Men det livade upp. Och alla dessa glada leenden! I flera timmar vandrade vi här - med glädje och intresse. Åt sen lunch på en resturang i området. Kebabrulle och kall lokal öl. Gott!

Amman

Rundtur i huvudstaden. Närmare 3 miljoner invånare av landets ca 10,5 miljoner. Stor nybyggnation (pga inflyttning) och ett livligt affärsliv som sträcker sig långt ut på trottoarerna. Besök uppe på den höga centrala kullen, där stadens gamla citadell ligger. Även här ruiner och pelare samt ett litet, men bra museum över fornfynd från trakten i kronologisk tidsordning. Från citadellet ser vi ut över stadens kuperade omgivningar. Över alltihopa vajar landets flagga från den högsta flaggstång vi sett. 135 m hög. Flaggan lär mäta 40 x 20 meter. Det trevligaste mötet här, var med fyra kemistuderande tjejer som precis avlagt sin universitetsexamen och firade med en fotograf som tog minnesbilder. Även jag (Lasse) fick vara med på ett hörn. De enda kvinnor under hela resan som med glädje gick med på att vilja bli porträtterade/fotograferade.

Tillbaka mot hotellet via downtown, där flera resenärer valde att hoppa av för att strosa i affärer och sedan ta taxi hem. Måste tillstå att vi inte orkade mer idag. Tempot och värmen tar ut sitt pris. Buffémiddag på hotellet.

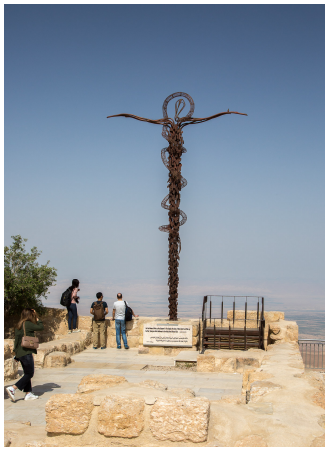

Fredag 13 april
Avresa 09.00 i soligt väder. Första stoppet vid berget Nebo, 800 m.ö.h. Det var här Moses såg ut över det förlovade landet. Lááångt tillbaka i tiden låg här en Bysantinsk kyrka. I nutid har dess ruiner grävts ut och en ny ”kyrka” har rests som ett tak över utgrävningen. Allt här uppe är välansat och fint. Högst uppe på berget ser vi samma utsikt som Moses såg. I siktigt väder kan man se, sägs det, ända till Olivberget i Jerusalem. Vi ser Döda havet och anar Jericho.
Vi strosar runt, många olika nationaliteter, stillsamt och med respekt. Rör oss stilla i ”kyrkan”, kollar olivträdet som påve Johannes Paulus II har planterat år 2000. Ett litet fint museum över utgrävningarna och tidsordningen på det som hänt. Och jättefina toaletter - uppskattas.

Jesu dopplats
Fortsätter mot Jordanfloden och Jesu dopplats. Eftersom freden efter sexdagarskriget 1967 inte slöts förrän 1997 har inte området längs Jordanfloden använts/utnyttjats utifrån dess religösa betydelse. Kung Hussein upplät efter freden mindre landområden till de kyrkor som önskade bygga/etablera en ”egen” plats här.
På vägen nära Jordanfloden åker vi förbi flera olika religösa samfund/kyrkor. Även Svenska kyrkan som är med i ett ekumeniskt samfund har en kyrka/mötesplast här. Tyvärr fick vi aldrig besöka den - avstånden här är rätt stora.

Från bussens parkeringsplats vandrar vi en segeldukskläd ”rosengång” ner mot Jordanfloden. Första mötet blir en stor besvikelse. Ett ganska smalt ”dike”, kanske 4-5 meter brett. Konstigt att tänka sig att på ett bra längdhopps avstånd är Västbanken. Det har regnat rejält de senaste veckorna, säger guiden, därför är vattnet lerbruntgrått.

Snart kommer vi fram till det som av alla kyrkor och samfund i världen anses vara Jesu dopplats. OCH, det är inte direkt i Jordanfloden. Istället är det en nedgrävd dopbassäng dit vatten från floden leds in.

Självklart var floden bredare förr och växtligheten mycket frodigare. Mäktigt att stå här. Vi är inte aktivt troende men självklart påverkade av den kristna tro som präglar vårt samhälle och vår uppväxt.
Vi fortsätter vidare, en liten bit, till en plats där vi kan vara alldeles bredvid Jordanfloden. Här ligger ett liten grekisk-ortodox kyrka och nere vid stranden hamnar vi i en kort nattvardsgudstjänst. Utöver vår resegrupp är vi inte så många. En pilgrimsfamilj förbereder sig för att gå ner i floden.

Tvärsöver Jordanfloden, på Västbanken, är det däremot massor av människor som besöker floden och många, många är iklädda en lång vit ”skjorta” och sakta går de ner i floden och doppar sig. Viktig del av sin pilgrimsresa. En del märkbart rörda, andra mer fnittriga och uppspelta. Det är en märkbar kontrast mellan den jordanska sidan och den motsatta. Både vad gäller mängden besökare men också hur mer ”kommersiellt” det verkar vara. Floden här är kanske 15 meter bred - knappt. Vi sitter en lång stund och begrundar. Historien, trons krafter, de många besökarnas starka känsloyttringar och vi funderar över då och nu. Både märkligt och mäktigt. Det känns att vara här.

Döda Havet
Jordens lägsta punkt. Just nu ca 420 meter under havsnivån. Döda Havet sjunker ca en meter varje år. Avdunstningen är större än vattentillförseln. Anledningen är att floden Jordan har dämts upp och vatten avleds till bevattning efter hela dess längd. Idag diskuteras det om att leda över vatten från Röda Havet för att hejda den sjunkande vattennivån. Detta innebär att salthalten ligger på ca 30-35%!

Dagens sista stora upplevelse. Vi var vid en ganska stor allmän badanläggning vid Döda havet. Först ett antal badpooler, omklädnings- och duschrum (ganska primitiva), restauranger, solstolar mm. Ner till Döda Havet var det en längre nedförsbacke och en primitiv strand- kanske förståeligt p.g.a. den konstanta sjunkande vattennivån.

Att komma i vattnet med alla vassa saltstenar, lerig botten och lááánggrunt var inte enkelt. Badskor rekommenderas! I knapp knähöjd fick vi med baken först komma ner till flytande ryggläge. OCH vi flöt som korkar. Otroligt märkligt. Går inte att pressa ner benen under ytan. Hur komma upp igen? En ”livräddare” hjälpte Ulla upp på fötter. Lasse klarade av att vända sig på magläge och dra uppknäna under sig och få ner dem på bottnen. Låter fullständigt idiotiskt men är helt sant. Vattnet var varmt och solen het.

De som längtade efter evig ungdom kletade in lera på kroppen. Vi skyndade tillbaka till duscharna för att få bort saltet. Märklig upplevelse. Måste göras för ingen tror att det är som man berättar. Stilla kväll på hotellet.

Lördag 14 april
Sovmorgon. Avresa mot Petra. Först till staden Madaba - mosaikstaden. Känt för sina hantverk men framförallt för sin mosaiktradition. Staden har en relativt stor andel, ca 30%, kristna. I St George kyrkan finns en jättegammal och jättestor mosaikkarta över alla de heliga, kristna platserna runt Medelhavet. Två miljoner färgade mosaikstenar bildar kartan. Kanske det var en karta för pilgrimer förr i tiden. Även tavlor mm i kyrkan var gjord av mosaik.

Vandrade längs små hantverksgator. Tittade in till en mattvävare/handlare som satt och läste bibeln på arabiska.

Fortsätter söderut längs ”Kings Highway” genom ett platt och relativt grönt landskap. Plötsligt kommer vi till en mäktig canyon. ”Wadi Al Mujib”. Djup och bred. Vattnet som rinner genom klyftan mynnar ut i Döda Havet. Vi åker ner i klyftan/dalen, över en fördämningsvall och upp på andra sidan. Stannar vid ett litet, litet café. Äter lunchmatsäcken och dricker kaffe. Nedanför oss ligger den stora uppdämda sjön. Milsvid utsikt. Mäktigt landskap. Kaffet svart, sött och gott.

Fortsätter mot staden Kerak. Lite på avstånd betraktar vi en pampig korsriddarborg. Imponerande uppe på en höjd. Fortsätter ut på ”Desert Highway” Rak väg, ödslig, ganska mycket trafik. Matarvägen från Amman i norr till Aqaba i söder. Bitvis fyrfilig. På sen eftermiddag kommer vi till dagens höjdpunkt.

Lilla Petra
En försmak av vad som skall komma nästa dag. Vilken känsla att vandra igenom den smala klyftan, se hur den utvidgar sig. Eftermiddagssolens varma sken färgar sandstenen. Sanden som virvlar lätt i luften färgas i motljuset. Nästan inga turister mer än vi. Beduinerna som bor i detta område och som försörjer sig på oss turister är lätta att komma i kontakt med. Landskapet, bergsformationerna, alla uthuggna grottor och trappor som leder uppför bergsidorna. Så vackert och vilken upplevelse!

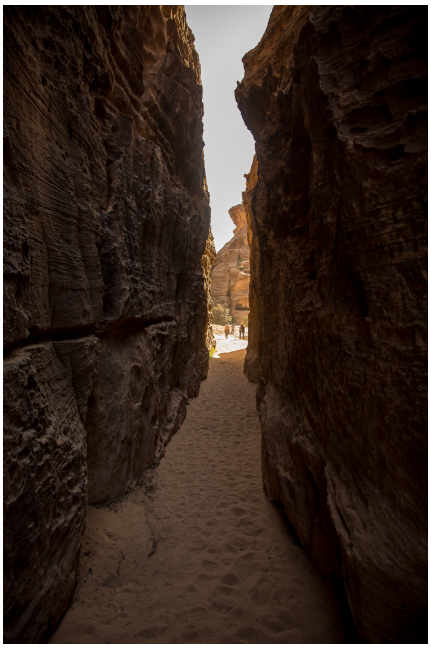

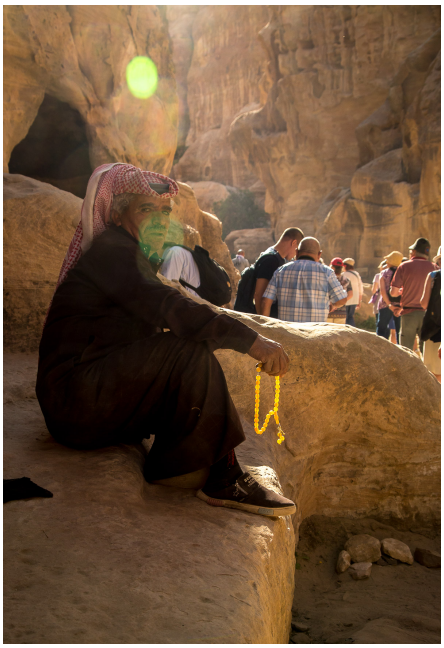

Söndag 15 april
Tidig morgon. Efter en god natt och frukost på det nybyggda Petra Sella Hotel i orten Wadi Musa är vi redo för vår resas huvudmål - Petra. Framröstat som ett av världens sju nya underverk.

Strax efter åtta startar promenaden nedför mot klyftan/ravinen som skall leda oss in till klippstaden Petra. En ”väg” leder de första 800 metrarna ner till ravinens öppning. Gångväg på ena sidan, körväg för hästar, vagnar, åsnor mm på andra sidan.

Väl framme vid klyftans (As Siq) öppning stiger pulsen. Och efter bara några hundra meter av den 1200 meter långa vägen är vi alldeles mållösa. Bergen runt ”Siqen” reser sig upp till 200 meter. Vägen är omkring 4 meter på de smalare partierna, här och där breddar den ut sig.

Ljuset och färgerna varierar beroende på hur solens kommer ner eller reflekteras. Vi är glada att vi startade tidigt så att vi är relativt ensamma.

Efter ”Siqens” kanter går utmejslade vatten-kanaler. Nabatéerna, folkslaget som anlade sin stad här långt före Jesu födelse, var bl.a. enormt duktiga på att tillvarata och spara vattnet i olika ”cisterner” uppe bland bergen och sedan leda det vidare vid behov.

Färgerna varierar med solljuset och sandstenens olika nyanser. Lika är det med beduinerna. Vilka färgstarka människor. Både i sig själva som i deras klädsel, mattor och allt.

Vi önskar egentligen att tiden kunde stå stilla och vi hade möjlighet att insupa allt. Guiden stannar upp här och där för att berätta om detaljer i det vi ser.

Det är också välordnat - just nu lite svårt att inse att Petra är ett turistmål som drar miljonpublik varje år. Spillningen från hästar och åsnor plockas upp av ”städpersonal”, skräp städas bort. ”Siqen” är en ren upplevelse i dubbel bemärkelse.

Plötsligt är vi framme!
Det kom så plötsligt. Bilden som vi så ofta sett i böcker och resereportage. Al Khaznehl - Skattkammaren. Den som Indiana Jones red in i filmen ”Det sista korståget” på jakt efter den heliga graalen.
Det är mäktigt och obeskrivligt vackert.

Tänka sig att denna, nästan 40 meter höga byggnad, är skapad ca 100 år före Jesu födelse. Direkt utskuren/uthuggen ur berget. När vi står framme vid trappstegen in (man får inte gå in) inser vi att utgrävningar pågår nere i sanden. Kanske ett 3-4 meter djupt schakt finns. Det antas att under alla de år som gått har sand forslats in när det regnat mycket och tillsammans med vind har byggt på den ursprungliga marknivån. Vid flera uthuggna gravar/monument ser vi liknande utgrävningar.

Efter en lång stund fortsätter vi. Passerar flera uthuggna gravmonument i samma imponerande storlek som ”Skattkammaren”. De omgivande bergen blir lägre. En jättestor amfiteater på vänster sida med plats för 4-6000 åskådare. Direkt uthuggen ur berget! Gott om gravar uthuggna ur berget. På sidorna dyker nu upp beduinernas försäljningsstånd och matställen. Dessutom en ”modern” toalett. Inhuggen i berget med ett alldeles fantastiskt tak - det vackra berget.

Petra blir nu allt flackare, jämfört med hur det var tidigare. Snart närmar vi oss stadens troliga centrum. En kilometer lång gata, kantad av kolonner, tempel, badinrättning, marknadsplatser mm. Omkring 30 000 personer bodde i Petra - nabatéernas huvudstad.

Romarna erövrade Petra 106 år efter Jesu födelse. År 363 förstörde en jordbävning väldigt mycket av staden och mycket finns fortfarande att upptäcka och gräva fram. Idag finns över 800 individuella monument varav ca 500 är gravar.

Vi fortsätter tills centrumgatan tar slut vid ett nytt bergsmassiv. Det är varmt! Vi bestämmer oss för att vända tillbaka, trots att det största monumentet/byggnaden ligger uppe i bergen. Men mängden trappsteg upp dit avskräcker. Vi söker oss upp mot de ”kungliga gravarna” som ligger på en rad längs bergsmassivet vi kom genom via ”Siqen”. Packar upp matsäcken nedanför ”The Silk Thomb” med sina magiskt vackra färgskiftningar.

Ut och in bland gravar och andra byggnader. Tar oss sakta tillbaka mot ”Skattkammaren” för att börja vandra ”Siqen” uppför. Egentligen lutar det sakta nedför från besökscentret där vi började dagen ända ner till där Petras centrum slutar. Där vi vände. På kartan ca 4 km.

Nu har alla kryssningsturisterna kommit. Från de stora kryssningsbåtarna ner vid Aqaba och Döda havet bussas de hit. En försäljare sa att det skulle vara 2 000 bara därifrån idag. Nu börjar det nästan bli trångt när vi går den lááånga backen tillbaka.

Hästdrodskorna börjar tjäna sin lön nu när benen blir allt tyngre. Vi orkar hela vägen och räknar ut att vi gått drygt en mil idag. Vilken fantastisk upplevelse vi har varit med om!

Måndag 16 april
Tidig avfärd i riktning mot Wadi Rum - lär vara en av de vackraste öknarna i mellanöstern. De första milen fortsätter vi på Kings Highway genom ett bergigt landskap med prydliga byar. Får utpekat på vilken bergstopp Moses bror Aron levde i ensamhet. En liten vit prick syns där - ett litet kapell till hans minne.

Ut på ”Desert Highway” och sedan söderut. Svänger av österut - parallellt med järnvägen. Stannar vid en övergiven järnvägsstation som spelade en roll i ”Lawrence of Arabien” filmen. Kikade på ett gammalt ånglok samt ett antal dåtida vagnar. Fick av guiden berättat om Lawrence på riktigt och det var en mindre ärorik historia än den som filmen gestaltade.

Framme vid Wadi Rums besökcenter. Prydligt och välordnat. Fyrhjulsdrivna jeepar väntar på oss. Upp på flaken. Sex personer på varje jeeps ganska hårda säten och sedan rakt ut i öknen. Röd sand oftast. Passerar strax under den kända bergsformationen ”Seven Pillars of Wisdom”. Stannar vid en rejäl sanddyn/klippa. Frivillig barfotavandring. Häftigt och sanden är inte alls så het som det brukar vara på sandstränder när nu temperaturen passerat 30 - graders

Nästa stopp blir gamla inristningar på en klippa - kameler. Lär vara gamla tiders vägskyltar vart och hur långt det är till nästa vattenhål. Tredje och sista stoppet är vid ett litet beduinläger där vi bjuds på sött örtte i ett stort gethårstält med kelimmattor på golvet. Utanför fick vi syn på Jordaniens nationalfågel- Rosenfinken. Därefter tillbaka till besökscentrat och bussen. Öknen var lite häftigt att ha besökt. Och fint på sitt sätt. Likaså att se hur beduintält ser ut på insidan. Vi ser dem lite här och där efter vägen.

Aqaba
Efter en snabb incheckning på hotellet går vi med guiden en halvlång promenad i Aqaba. Hotellet ligger inte så många minuters promenad från där affärerna börjar och kanske 15 min in till den centrala rondellen. Aqaba har kanske 150 000 invånare. När vi står nere vid Röda Havet och tittar västerut ligger först Israel med staden Eilat jättenära och bara en bit till efter stranden ligger Egypten. Och några mil sydost efter stranden ligger Saudiarabien. Snacka om centralt läge i mellanöstern!

Staden känns mindre än vad antalet invånare säger. Lugnt i affärerna, siesta gäller fortfarande. Förstår det. Det är varmt. Guiden tipsar om några bra restauranger. Hon har bott här i fyra år så det gäller att utnyttja lokalkännedomen. Vi skiljs vid den centrala rondellen och vi har fått syn på en sushi-restaurang. Behöver ett avbrott i den lokala matkulturen. Trevlig kille som äger och driver restaurangen. Gott! Följer stranden tillbaka mot hotellet.

Tisdag 17 april
Ledig dag. Vi tar lite behövlig sovmorgon. Många i gruppen har bokat in sig på att åka ner till kustremsan i sydost och en av de många beacherna där. De tre S väntar: Sol, Sand och Snorkling. Kanske det som Aqaba är mest känt för OCH sitt alltid varma klimat.

Vi väljer att vara kvar i staden. Tar en förmiddagspromenad upp till posten - posta vykort. Postlådor är det ont om i detta land har vi lärt oss. Oftast bara en/stad. Strosar lite hit och dit, tittar i affärer, handlar lite kryddor i en butik, pustar i en park och hamnar i ett samtal med en man i 30-års åldern. Eltekniker, men arbetslös. Får hans livs historia. Han önskade att min hustru kunde vara hans mamma och jag hans bror. Fortsätter till ett rekommenderat matställe. Nu äter vi en härlig ”falafel lunch”. Ett urval av smårätter på bordet. Gott! Fotograferar den glade kocken.

Tillbaka till hotellet. Dags för siesta även för oss. Förstår att det är 39 grader ute. För varmt för oss. Lasse tar en promenad nere efter stranden ner mot kryssningsbåtarna. Senare på kvällen tar vi en promenad igen bland butikerna och de små souqerna. Nu är det full fart när värmen har bedarrat. De resenärer som varit och solat är klart rödbrända. De kommer att ha minnen i flera dagar.

Vi delar en guideboks betyg över Aqaba. Lugnt och stilla och utöver de tre S. är det inte mycket sevärdheter som lockar.

Onsdag 18 april
Hemresa. Ca 40 mil längs ”Desert Highway” till flygplatsen söder om Amman. Problemfri hemresa med Austrian Air igen.

Några fakta och reflektioner

Eget land - Transjordanien 1946
1949 namnbyte till Jordanien
1967 Sexdagarskriget, förlorade
Västbanken. 1997 fredsavtal
med Israel.

Konstitutionell monarki.
Formellt: Hashimitiska kungadömet Jordanien
Dagens regent: Abdullah II
Invånare
Landet: ca 10,5 milj
Amman: ca 3 milj

Religion
Sunni muslimer: ca 92%
Kristna: ca 6%
Övriga: ca 2 %

Högsta punkt +1754
Lägsta punkt - 415

På kartor och i turistguider så varierar uppgifter om: folkmängd, högsta och lägsta punkt, årtal mm. Därför kan en uppgift vi angivit avvika från vad du läser eller hör. Avvikelserna är mer på marginalen. Vi tycker det räcker med att få en förståelse för storlek eller tidsuppfattning.

Jordanien har få naturtillgångar vilket gjorde att kung Hussein tidigt investerade i utbildning och att försöka göra Jordanien till ett turistmål. Det har fått som konsekvens att det är förvånade många som pratar/gör sig förstådda på engelska. Av dagens ungdomar går nästan alla vidare till universitetsstudier. Dessa har inte lust att senare ta ”enkla” arbeten vilket har lett till arbetskraftsinvandring från Egypten och Asien. Att Petra idag är ett av världens sju nya underverk lär ha att göra med att kung Hussein arbetade för att det så skulle bli och därmed skapa en inkomstkälla för landet.

När vi pratade med jordanier så återkom de ofta till att Jordanien är i ”stormens öga”. I länderna runtomkring är det strider, konflikter och krig. I Jordanien är det lugnt och fredligt. Nästan ingen kriminalitet (innebär väl att man inte får vara naivt dum i sitt beteende). Vi uppfattade Jordanien som ett mycket vänligt land. Vänliga och öppna människor, generösa med att bjuda både på mat och sig själva. Pratglada och god mat. I ett muslimskt land finns ingen alkohol synligt. I Amman fanns det någon diskret butik, i Aqaba en taxfree butik för turister. Landet har egen vin och öltillverkning. Ölet var gott, vin missade vi tyvärr.

Petra
Några råd: Var där tidigt - gärna när de öppnar. Färre turister, vackrare ljus.
Olika entréavgifter. Bor du minst en natt i Jordanien, innan besöket, kostar entrén 2018: 1 dag = 50 J.D., 2 dag = 55 J.D., 3 dag = 60 J.D. Dagturist = 90 J.D.
Läs mer på: http://www.visitpetra.jo/Pages/viewpage.aspx?pageID=138

Reser du på egen hand måste du ge Petra minst 2 dagar. Och läs på innan vad du skall se. Lonely Planet har en bra guidebok från 2015. På engelska.

© Text & Bild
Ulla och Lars Petersson

Totalt sparade vi 1800 bilder från Jordanien. På denna hemsida finns också ett bildgalleri från Jordanien med kompletterande bilder. Vi har dessutom gjort ett bildföredrag på ca 60 min.